

Kontrahiranje kmetijskih pridelkov

Kontrahiranje je važan činitelj v naši politiki do vasi, ker z njim usmerjamo, planiramo in pospešujemo kmetijsko proizvodnjo, predelavo in promet s kmetijskimi pridelki. S kontrahiranjem se individualni kmetje po zadrugah povezujejo z družbenim sektorjem. To pa vpliva na individualne kmete, da spreminjajo svoj način proizvodnje in začenjajo uporabljati sodobna tehnična sredstva in tako večajo svojo proizvodnjo in dohodek.

Kontrahiranje industrijskih rastlin opravljamo pri nas s precejšnjim uspehom že celih deset let, med tem ko smo kontrahiranje žita in drugih pridelkov vpeljali šele v zadnjih treh letih. Letos bomo prvič začeli skleniti pogodbe z individualnim kmeti po kmetijskih zadrugah. Zato je treba poudariti nekatere izkušnje kontrahiranja, ki lahko koristijo nadaljnjemu delu pri tej važni nalogi.

Značilno je, da letos kljub povečani ceni najvažnejših industrijskih proizvodov, sladkorne pese in sončnic kontrahiranje ni tako uspelo kakor lani. Od količin, na katere smo računali, smo do konca meseca maja kontrahirali: sladkorne pese 95%, sončnice 60%, ricinusa 45%, oljne repice 60%, soje 30%, bombaža 75%, tobaka 87% in konoplje 50%. Ker kontrahiranje še ni končano, je verjetno, da se bo to stanje nekoliko izboljšalo. Dejstvo pa je, da je pri mnogih kulturah kontrahiranje nižje kakor je bilo lani. Po drugi strani pa bomo letos pri setvi industrijskih kultur kljub temu, da so kontrahirane manjše površine, porabili za 30% več umetnih gnojil in sredstev za zaščito rastlin, kar pomeni precejšen uspeh.

Tudi kontrahiranje žita zaostaja

Kontrahiranje žita je še bolj neugodno. V primerjavi s prejšnjim letom smo letos kontrahirali komaj okrog 50% površin ali količin žita. Pogoji za kontrahiranje pa so zelo ugodni. Cena je za 4 dinarje višja, kakor pa so domenejene odkupne cene, umetna gnojila in sredstva za zaščito rastlin so za polovico cenejša, kmetje pa dobivajo še 30% preduma za kontrahirane količine. Pa vendar se kontrahiranje zmanjšuje. Tudi pri žitu je značilno, da se letos s kontrahiranjem precej večja uporaba umetnih gnojil v primerjavi z lanskim letom. Tako cenijo, da bodo na vsak od 350 do 400 kg umetnih gnojil, kar pomeni precejšen uspeh. To bo nedvomno z večjim donosom dalo vzpodbudo tudi drugim kmetom za uporabo teh sredstev.

Eden glavnih vzrokov za nezadostno kontrahiranje je v prvi vrsti stanje na trgu. Ko imamo dvojno tržišče žita in znatne razlike v cenah, ni lahko doseči večji obseg kontrahiranja tako industrijskih kultur kakor tudi žita. Pridelovalec se obotavlja ali naj kontrahira, čeprav tako doseže praktično večji rezultat kakor pa na tržišču v medsebojni izmenjavi. Če računamo, da znaša na primer regres za umetna gnojila, regres za cene, obresti za predjem v gotovini in podobno 20 dinarjev za vsak kilogram, tedaj kmet dejansko doseže ceno nad 40 dinarjev. Na tržišču v žitnih krajih pa kmet lahko proda žito največ po 35 dinarjev. — Tudi za industrijske kulture daje račun podobno sliko.

Zadruge niso dobile potrebne pomoči

Prenos kontrahiranja na kmetijske zadruge nismo zadosti

pripravili. Vse kmetijske zadruge niso bile dovolj pripravljene za to v pogledu knjigovodstva in s tehničnega stališča dokaj zapleteno delo. Razen tega pa industrijska in žitna podjetja niso pokazala zadosti podjetnosti, da bi zadrugam pomagala pri tem poslu. Tako nekatere terene ta akcija sploh ni obsegla. Zdi se, da je zadrugam po eni strani potrebna pomoč industrijskih in trgovskih podjetij pri kontrahiranju, po drugi strani pa je treba bodoče poslovne zveze popolnoma usposobiti za to delo. Le-te morajo kontrahiranje kmetijskih pridelkov držati krepko v svojih rokah in pomagati kmetijskim zadrugam v strokovnem in v finančno-komercialnem pogledu.

Končno, zvezni izvršni svet je izdal splošne predpise o kontrahiranju kmetijskih pridelkov. Toda ti predpisi nimajo ustreznih navodil, ki bi popolnoma in konkretno določila obveznosti pa eni strani med kmeti in zadrugami ter industrijskimi in trgovskimi podjetji. Po drugi strani. Ker ni

takih navodil se na terenu dogaja, da nekatere organizacije samovoljno postopajo, da imajo nepravilne in v poslovnem pogledu nekorektne odnose, da obljubljajo nekaj, kar pozneje ne izpolnijo itd. Zdi se nujno, da poseže vmes Zveza kmetijskih zbornic, Glavna zveza kmetijskih zadrug FLRJ in Zveza trgovskih zbornic. Le-te morajo izdelati tudi taka navodila v skladu s predpisi zveznega izvršnega sveta in tako pomagati zadrugam in gospodarskim organizacijam.

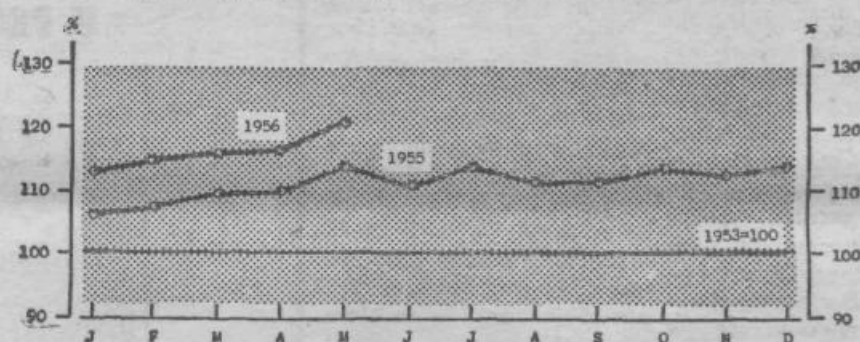
M. Ivanovič.

Do 31. maja t. l. so bile kontrahirane naslednje kulture:

Ime kulture	1955	1956
	kontrahirano ha	planirano ha
a) Industrijske kulture		
sladkorna pesa	65.000	74.100
sončnice	124.259	120.797
ricinus	4.472	4.000
oljna repica	12.762	18.196
leča	2.739	9.620
bombaž	14.000	16.613
tobak	44.000	42.842
konoplja	35.000	36.545

b) Žito	Skupaj kontrahirano	
	1. 1955	do 30. aprila 1956
pšenica	252.000 ha	127.000 ha
ječmen	11.000 ha	9.000 ha
oves	13.000 ha	7.000 ha
koruza	127.000 ha	62.000 ha
Skupaj: 403.000 ha		205.000 ha

ŽIVLJENJSKI STROŠKI V MAJU 1956

V maju smo imeli porast življenjskih stroškov, ki je značilen in običajen za to obdobje. V primerjavi s aprilom so skupni življenjski stroški porastli za 3,4%, prav toliko

kakor lani v aprilu in maju. Toda, medtem ko je lani v maju znašal indeks življenjskih stroškov 114, pa znaša letos 121, kar predstavlja hkrati tudi najvišji nivo skupnega

indeksa življenjskih stroškov od leta 1952.

Skupni indeks je v maju porastel zaradi podražitve prehrane. Zaradi začetnih visokih cen sezonskega sadja in zelenjave, je indeks stroškov za prehrano v primerjavi s aprilom porastel za 6%. V skupni stroškov za druga živila ni bilo večjih sprememb cen, porastle so nekoliko cene mesa in jajc, medtem ko se je maščoba nekoliko pocenila.

Stroški za obleko in obutev, tobak in pišče, stanovanje in pohištvo niso v primerjavi s aprilom pokazali nikakršnih sprememb.

Razen za prehrano so nekoliko porastli tudi stroški za kurjavo in razsvetljavo (ker je cena drv porastla za 2%) in stroški za usluge za 0,8%. Prav tako so neznatno (za okrog 0,9%) porastli tudi stroški za kulturne potrebe zaradi manjše podražitve kinematografskih in gledaliških vstopnic v nekaterih mestih.

Razen stroškov za prehrano, ki so najbolj vplivali na formiranje skupnega indeksa in ki se bodo v prihodnjih mesecih znižali, je bilo v maju značilno, da so še nadalje podražile usluge, ki že več let rastejo povprečno za 1% mesečno, tako da so njihovi stroški sedaj za 34% višji kakor pa so bili v letu 1953.

KUPNA MOČ DINARJA V ŽIVLJENJSKIH STROŠKIH

Leto	1939	1952	1953	1954	1955	1956
						januar - maj
1939	1000	8913	9547	9419	10745	11229
1952	112	1000	1071	1059	1206	1260
1953	105	934	1000	989	1125	1176
1954	106	944	1011	1000	1138	1189
1955	93	829	889	879	1000	1045
1956	89	794	850	841	957	1000

(jan. - maj)

Tabela kaže spremembe, ki nastajajo od leta do leta v kupni moči dinarja. Izračunali so jo na podlagi gibanja cen na drobno določenih artiklov in uslug, ki jih obsega teoretični seznam stroškov štiričlanske delavske družine v FLRJ.

Podatke o kupni moči dinarja je treba brati samo vodoravno. Kupna moč 1000 dinarjev v nekem letu se primerja s kupno močjo v drugih letih samo v isti vrsti. Na primer: kupni moči tisoč dinarjev v letu 1955 ustrezajo naslednji denarni zneski: v letu 1939 — 93 dinarjev (kar pomeni, da je kupna moč dinarja bila leta 1955 enajstkrat nižja kakor leta 1939, ali z drugimi besedami, da bi bilo treba za nakup istih

predmetov in uporabo določenih uslug — stanovanje, kino, obrtne in druge usluge — leta 1955 potrošiti okrog 11-krat več dinarjev), leta 1953 ustrezata 889 dinarjev, leta 1956 (za obdobje januar-maj) znesek 1045 dinarjev itd.

Toda treba je razlikovati gibanje kupne moči dinarja in gibanje realnih plač delavcev in uslužbencev. Realne plače lahko rastejo, čeprav se kupna moč dinarja niža (porast cen predmetov in uslug osebne potrošnje) in to v primeru, če pokažejo minimalne plače, dejanski prejemki delavcev in uslužbencev, hitrejši porast kakor pa cene tistih predmetov in uslug, ki jih delavci in uslužbenci nabavljajo in uporabljajo.

Mehanizirana žetev na vojvodinskih poljih